

УДК 346.543 (043.2)

Білько О. П., старший викладач,
Університет державної фіскальної
служби України, м. Ірпінь, Україна

Миронова В. І., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ГАРАНТІЇ І КОМПЕНСАЦІЇ ІНОЗЕМНИМ ІНВЕСТИТОРАМ В УКРАЇНІ

Одним з найважливіших факторів, які стимулюють приплив іноземних інвестицій в Україну є не тільки наявність ефективного, стабільного законодавства про іноземні інвестиції та зовнішньоекономічну діяльність, але і можливість своєчасно безперешкодно захистити права інвестора. В Україні прийнято цілу низку законодавчих актів, що регулюють іноземні інвестиції. Серед них такі закони: «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон», «Про захист іноземних інвестицій в Україні».

Законом України «Про інвестиційну діяльність» передбачено, що держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів. Це зумовлено тим, що інвестиційна діяльність пов'язана з певним ризиком для інвестора, а тому обсяг інвестицій, особливо іноземних, залежить значною мірою від ефективності правових гарантій, передбачених національним законодавством та міжнародними договорами.

Основним нормативним документом у сфері іноземного інвестування в Україні є Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 р. Завдяки цьому Закону іноземного інвестора поставлено у рівні умови з вітчизняними.

Іноземні інвестори – це суб'єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території України, а саме: юридичні особи, створені відповідно до законодавства іншого, ніж законодавство України; фізичні особи - іноземці, які не мають постійного місця проживання на території України і не обмежені у дієздатності; іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації; інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до законодавства України [2].

З метою забезпечення стабільності правового режиму іноземного інвестування встановлюються гарантії для іноземних інвесторів. Під гарантіями розуміється підкріплена силою держави система юридичних засобів та умов, що посилюють права уповноважених суб'єктів і обов'язки зобов'язаних суб'єктів правовідносин, що забезпечують їх реалізацію за

допомогою особливої процедури.

Для іноземних інвесторів можна виділити такі гарантії:

- застосування державних гарантій захисту іноземних інвестицій у разі зміни законодавства про іноземні інвестиції;
- гарантії щодо примусового вилучення, а також від незаконних дій органів влади та їх посадових осіб;
- компенсація і відшкодування збитків іноземним інвесторам;
- гарантії у разі припинення інвестиційної діяльності;
- гарантії переказу прибутків та використання доходів від іноземних інвестицій;
- інші гарантії здійснення інвестиційної діяльності [1].

У разі зміни законодавства про режим іноземного інвестування на вимогу іноземного інвестора застосовуються державні гарантії, які визначаються законодавством, що діяло на момент вкладення інвестицій.

Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації. Під націоналізацією розуміють безоплатне або сплатне вилучення майна, яке належить іноземному інвестору, і передання його у власність держави. Органи державної влади та їх посадові особи не мають права відібрати іноземні інвестиції, крім випадків здійснення рятувальних заходів у разі стихійного лиха, аварій, епідемій.

Іноземні інвестори мають право вимагати відшкодування збитків, завданих їм незаконними діями чи бездіяльністю органів державної влади або органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб. Збитки іноземних інвесторів повинні бути відшкодовані за поточними ринковими цінами або на основі обґрунтованих оцінок. Компенсація, яка виплачується іноземному інвестору повинна бути адекватною, ефективною та визначеною на момент виконання рішення про відшкодування збитків. Сума компенсації за цим рішенням має бути негайно виплачена у валюті, в якій було здійснено інвестиції, чи в іншій прийнятній для іноземного інвестора валюті відповідно до валютного законодавства [3].

Гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних внаслідок здійснення іноземних інвестицій – іноземним інвесторам після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів гарантується безперешкодний і негайний переказ за кордон їх прибутків, доходів та інших коштів в іноземній валюті, одержаних на законних підставах внаслідок здійснення іноземних інвестицій.

У разі припинення інвестиційної діяльності на території України іноземний інвестор має право повернути свої інвестиції не пізніше шести місяців після припинення цієї діяльності, а також доходи за цими інвестиціями у грошовій або товарній формі, якщо інше не встановлено законом або угодою сторін [1].

Кожна з названих гарантій має своє окреме призначення і може бути

корисною в тій чи іншій ситуації. Проте кожному іноземному інвестору тепер важливо знати, що держава, в економіку якої він вкладає свої кошти, здатна забезпечити достатній механізм здійснення інвестування та гарантувати належний захист його прав.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – Ст. 144.
2. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.
3. Щербина В. С. Господарське право: підруч. / В. С. Щербина. – 5-е вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер. – 2013 – 592 с.

УДК 504.05

Боднарчук О. Г., д.ю.н., доцент,
Боднарчук О. І., старший викладач,
Університет державної фіскальної
служби України, м. Ірпінь, Україна

ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Одним із важливих елементів інтеграції України в Європейський Союз є приведення законодавства України у відповідність до стандартів права ЄС.

В Євросоюзі діють три види екологічних (природоохоронних) стандартів: 1. Стандарти якості навколишнього середовища, що встановлюють максимальні рівні забруднюючої речовини, що надходить в атмосферу, воду і ґрунт. 2. Стандарти на шкідливі викиди, які визначають максимальну концентрацію забруднюючої речовини, вироблюваної підприємством або яким-небудь агрегатом. 3. Стандарти по функціонуванню експлуатації нових джерел, або так звані особливі стандарти викидів, які завжди ґрунтуються на найкращих наявних технологіях контролю і застосовуються лише для нових підприємств. Особливість екологічних стандартів Євросоюзу полягає в тому, що вони, крім граничних норм стану навколишнього середовища та шкідливих викидів, включають в себе також цілі, які необхідно перетворити в реальні завдання з конкретними строками виконання, тобто поетапно реалізувати впродовж тривалого періоду з проміжними цілями [1, с. 127].

Зауважимо, що в Україні підходи до регулювання екологічної безпеки регіону суттєво відрізняються від прийнятих у країнах ЄС як щодо організаційної системи, основних інструментів та методів регулювання екологічної безпеки, так і щодо загальних тенденцій демократизації